

Interactivity Foundation

Raport Special

METODAT E MESIMDHENIES

Mundesi veprimi per diskutime te hapura

Edituar nga

Mark Notturmo & Ieva Notturmo

Pjestare te Interactivity Foundation

Me pjesemarrjen e

Ekaterine Bakaradze

Zlatko Bezovski

Perseta Grabova

Alkida Hasaj

Ana Jurcic

Marsel Kalemi

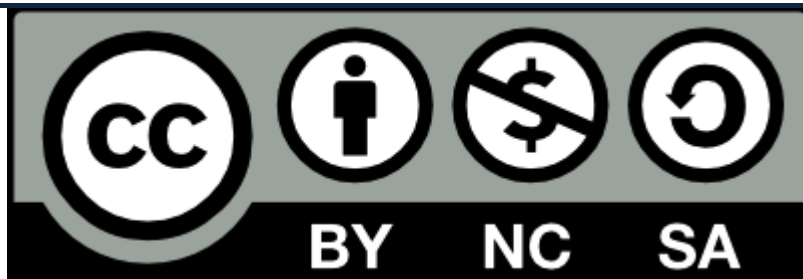
Ia Natsvlishvili

Ruzica Simic

Diskutimet baze te ketij raporti ishin kooperative dhe te hapura.

Asnje thenie apo paragraf nuk i atribuohet nje pjesemarrresi te vetem.

Ka disa mundesi veprimi ne kete raport qe disa nga pjesemarrësit mund te kundërshtojne, por pervec kesaj, ne pergjithesi ata bien dakort qe keto jane te pershtashme per diskutime te hapura.

Kjo pune esthe e licensuar nen perkujdesjen e Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License.

Per te pare nje kopje te licenses vizitoni:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

ose dergoni nje leter te: Creative Commons

171 Second Street, Suite 300
San Francisco, California, 94105.

Ne pergjithesi, nen keto kushte te licenses:

Ju jeni i lire te:

- Shperndani – te kopjoni, dhe te trasmetoni kete pune, duke perfshire, per te hequ dyshimet, per perdorimin e paketave te kurseve dhe materialet e tjera te leximit dhe te trajnimit.
- Rikombinoni – per te adaptuar kete pune

Nen kushte te tilla:

- **Atributet.** Ju duhet t'i atribuoni keto pune si "Pronesia: Policy Possibilities for Public Discussion" nga Interactivity Foundation, e mundur nen Licencen e Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike license. Copyright © 2009 Interactivity Foundation". Dhe ne Atributet tuaja, nuk duhet ne asnje menyre te sugjeroni qe Interactivity Foundation ju ka fuqizuar ju apo kujtdo nga perdoruesit tuaj, fuqine dhe te drejtat e kesaj pune.
- **Jokomerciale.** Ju nuk mund ta perdorni kete pune per arsye komerciale.
- **Shperndarja e ngjashme.** Nese ju e alternoni, tranformoni ose e rindertoni kete pune, ju duhet t'i atribuoni punes tuaj te re te njejtat rregulla te kesaj licence.
- Per cdo riperdorim ose shperndarje, ju duhet t'i beni te qarte te tjereve licensen e perdorimit te kesaj pune. Menyra me e mire per te bere kete eshte linku i faqes sic eshte permendur me larte.
- Cilado nga kushtet e mesiperme mund te rishikohet nese ju merrni lejen e nevojshme nga Interactivity Foundation.
- Asgje ne kete license nuk i kufizon te drejtat e autorit.
- Te drejtat e paraqitura nga kjo license jane shtese e te drejtave te riprodhimit per perdorim, duke perfshire kuotimet e artikujve dhe te rishikimeve, qe jane dhene ne seksionet 107, 108, dhe te ndalimeve te tjera ne U.S. Copyright Act.

Printuar ne Shtetet e Bashkuara te Amerikes,
Interactivity Foundation,
P.O. Box 9
Parkesburg, WV 26102-0009
www.interactivityfoundation.org

MUNDESI VEPRIMI TE KONCEPTUARA**PER DISKUTIME TE HAPURA.****A. Lejoni Forcen e Universitetit qe te beje ndryshimin..... fq 8-9**

- Do te detyronte anetaret e fakulteteve te pershtaten ne metodat e reja te mesimdhenies
- Do te perjashtonte ata qe do refuzonin kete ndryshim

B. Pyetni Studentetfq 10-11

- Do te lejonte studentet te vendosnin se cilen medtode do perore profesori
- Do te lejonte studentet te vleresonin metodat per te gjetur metoden me te mire

C. Te ngreme statusin e mesimdhenies.....fq 12-13

- Do ngrinte stasin e pedagoqeve dhe te mesimdhenies
- Mund te nenvleresoje kerkimin

D. Te ngrihen fondet per edukimin.....fq 14-15

- Do te ngrinte fondet e mjaftueshme per te permiresuar metodat e mesimdhenies, duke perfshire madhesine e klases, ndertesat e shkollave, vendet e studimit, librarite dhe pajisjet e teknologjise.

E. Te eksperimentohet me shume metoda te ndryshme.....fq 16-17

- Do te inkurajonte universitetet qe te perfshinin nje shumllojshmeri kursesh dhe shume metoda mesimdhenieje ne kurrikulat e tyre.
- Do te inkurajonte profesoret dhe studentet qe te eksperimentonin me nje shumllojshmeri metodash mesimdhenieje
- Do t'i inkurajonte ata qe pervesonin metoden me te mire te pershtatshme per ta.

F. Te permiresohen Vleresimet e mesimdhenies.....fq 18-19

- Do te krijonte metoda vleresimi per mesuesit qe jane me objektive dhe te dobishme per studentet dhe mesuesit

G. Lejoni tregun qe te marre drejtimin.....fq 20-21

- Do t'i drejtonte universitet sipas kerkeses se punes ne te ardhmen
- Do t'i motivonte punemarresit per te rindertuar kurrikulat dhe metodat e mesimdhenies.

Diskutimet e hapura per mundesite shpesh fokusohet mbi veprime specifike qe qeveria duhet te ndermare duke iu adresuar problemit ne vend qe te zgjeroje mundesite konceptuale qe mund te inspironin ato. Kjo eshte e papershtatshme, duke pare mundesite e shumta te nje veprimi publik kerkon nje game te gjere mundesish konceptuale, duke perfshire shqetesime te ndryshme, pyetje, besime, vlera, objektiva, interesa qe mund t'i motivojne ato. Interactivity Foundation IF, beson qe qeverite shpesh veprojne pa i marre ne konsiderate nje game te gjere te mundesive konceptuale per veprimet e publikut, dhe qe diskutimet e qytetareve duke ballafaquar mundesite mund te ndihmoje ne permiresimin e zgjedhjeve te mundesive nga publiku dhe aftesine tone per te marre vendime.

demokratike rreth shqetesimeve te tyre dhe menyren e zgjidhjeve. Mundesite konceptuale qe ne paraqesim ne raportet tona jane zhvilluar nga qytetare dhe qe do te perdoren nga koleget e tyre. Ne shpresojme qe ato do te ndihmojne dhe stimulojne diskutime te tilla dhe qe ato do te kene nje pike nisjeje dhe te jene te motivueshme qe te hapin tema te ndryshme ne diskutime.

Ne 2010, me mbeshtetjen e IF, tete profesore te rinj nga Evropa Lindore morren pjese ne nje mini projekt ne Washington DC, per te eksploruar shqetesimet dhe mundesite e veprimit rreth prezantimit te metodave te reja te mesimdhenies ne vendet e tyre.

Projekti jone ne Metodave te mesimdhenies u drejtua me kooperimin e Universitetit George Washington dhe Departamentit Kerkimor te ketij universiteti, e cila gjithashtu na siguroi ambjentet e nevojshme per diskutimin tone. Pjesemarresit e tij perfshinin profesore nga Shqiperia, Serbia, Kroacia, Maqedonia dhe Gjeorgjia qe kane ardhur ne Sh.B.A nen nje

program te Departamentit te Shtetit dhe JFDP per te mesuar rreth metodave te reja te mesimdhenies qe mund t'i perdorin ne klasat e tyre ne vendet e tyre. Keta profesore u takuan me ne per mbi 50 ore per te exploruar shqetesime qe njerezite mund te kene ne vendet e tyre mbi metodat e reja te mesimdhenies, per te zhvilluar menyre veprimit konceptuale per t'i adresuar ato, dhe per te mesuar se si Procei i Diskutimit te IF mund te perdoret per te lehtesuar diskutime e perqendruara te studentet ne klase.

Objektivi i IF nuk eshte qe te rekomandoje ose te perkrahe nje rrugëzgjdhje te caktuar ose nje mundesi veprimi. Eshte qe te permiresoje pjesemarrjen publike duke inkurajuar qytetaret per te marre pjese ne diskutime

Ky rapor i vecante pershkruan shtate menyre veprimi konceptuale mbi prezantimin e metodave te reja te mesimdhenies ne vendet e tyre qe mesuesit eksploran, zhvilluan dhe artikulan dhe gjate diskutimeve. Gjithashtu pershkruan shqetesimet e prezantimit te metodave te reja te mesimdhenies ne vendet e tyre, mendimet e tyre per veprimet e ndryshme qe mund te ndermeren per implementimin e ketyre mundesive, dhe mendimet e tyre per pasojat qe mund te kene keto veprime ne koleget e tyre, institucionet apo shoqeri. Ky raport nuk tregon avazntazhet dhe disavantazhet e nje metode mesimdhenieje ne vecanti ose menyre se si metoda te ndryshme mesimdhenieje ndryshojne nga njera tjetra. Metodave dhe mendimet qe jepen ne kete raport mund te perdoren ne gjitha fushat dhe nga cilido pedagog, universitet apo vend, sepse sipas diskutimit te bere ai i pershtatet cdo fushë.

METODAT E MESIMDHENIES SI FUSHE E SHQETESIMIVE

Metodat e mesimdhënies janë prezantuar qysh në mitologjinë greke kur Athina e detyroi Sokratin të pinte helm. Sokrati, padyshim u akuzua që po nderonte Zotin e gabuar duke ulur autoritetin e qytetit dhe në kështu ai filloi të shihej si njeri i keq nga qytetaret. Sot, shumë njerëz mendojnë se përdorimi i metodës së drejtë të mesimdhënies është kritik në procesin e të mesuarit dhe gjithashtu në zhvillimin e studentit të ri. Disa mendojnë se përdorimi i metodës së gabuar mund ta çojë studentin në një stad falimentimi, dhe ta shtyjë atë në një braktisje të shkollës. Megjithatë shumë të tjerë mendojnë se njerëz të ndryshëm mesojnë në mënyra të ndryshme dhe që metodat e përdorura në mesuesit janë me pak të rëndësishme sesa përmbajtja që ata mesojnë. Dhe të tjerë akoma mendojnë që metoda të ndryshme janë faktorët kryesorë të zhvillimit në shoqëritë e reja, që disa metoda çojnë në një shoqëri të mbyllur autoritare ku njerëzit marrin urdhera pa i pyetur kush, dhe metoda të tjera çojnë në një shoqëri të hapur demokratike që qytetaret mbështetën në liderat e tyre për atë që bëjnë dhe që mendojnë, dhe luajnë një rol kyç në menaxhimin e qeverisë së tyre. Departamenti i Shtetit dhe Shoqëria e hapur që sollen këta pejesemarrës në këte projekt në ShBA janë të mbështetur në idenë që ish blloqet komuniste dhe qeveritë e mbyllura kanë qenë si rezultat i këtyre metodave të mesimdhënies, i metodave të gabuara. Dhe prezantimi i metodave të reja do t'i çojë ato në një shoqëri demokratike dhe do të jetë një faktor i rëndësishëm për transformimet.

Në këte kontekst metodat e mesimdhënies janë paraqitur si një fushe që shqetëson profesorët pjesëmarrës në këte projekt. U zgjerua me shumë detaje në pikepamjen e Sistemit të Bolonjes, që është një përpjekje për të rikostruktuar kurrikulat e universiteteve në vendet post komuniste të Evropës Lindore, që ato mund të jenë me të ngjashme me universitetet e Evropës Perëndimore dhe Amerikës.

Sistemi i Bolonjes është një pakt ndërkombëtar që përpiket të standatizojë diplomat akademike në Europë që studentet të jenë të gjendje të transferojnë kreditet e tyre akademike në çdo vend të Evropës. Aktualisht, ajo ka dyzetegjashtë vende pjesëmarrëse, duke përfshirë 27 vendet e BE. Profesorët në projektin tone e diskutuan këte proces gjere e gjate. Ata në përgjithësi rane dakort që është një proces shumë i rëndësishëm dhe pozitiv për zhvillimin dhe paraqet liri me të madhe dhe stabilitet të të dy palet, të studentet dhe të mesuesit, të pakten në teori. Ata gjithashtu rane dakorte që ky proces nuk është kuptuar mirë, dhe që mund lehtësisht të ndalojë studentet të transferojnë kreditet lehtësisht dhe vendet e tjera t'i pranojnë këto kredite. Në këte mënyrë, shumë studente, profesorë dhe drejtues akademike janë të paqartë nëse Sistemi i Bolonjes kërkon metoda të reja mesimdhënieje në krahasim me ato që ata përdorin, për të specifikuar rezultate të pritshme, dhe për të shpjeguar se si metodat e mesimdhënies do t'i ndihmojnë ata që të arrijnë këto rezultate.

Por çfarë janë metodat e mesimdhënies? Cilat janë dimensionet e ndryshme të tyre? Cilat janë vlerat dhe objektivat që njerëzit mund t'i shoqërojnë këto me përdorimin? Çfarë shqetësimesh mund të kenë njerëz të ndryshëm, profesorët, studentet, prinderit, punëmarresit dhe përfaqësuesit e qeverisë? Dhe a ekziston një metode mesim dhenieje që është më perfekte dhe është më mirë të përdoret dhe të japë rezultate të mira?

Këto pyetje reflektojnë një game të gjere shqetësimesh rreth natyrës së metodave të mesimdhënies në sistemin e lartë arsimor, dhe janë fundamentale për zhvillimin e tij. Profesorët në mini projektin tone i përdoren këto si argumentet kryesorë për të zhvilluar diskutimet e tyre.

Profesorët nuk u munduan që të perkufizonin termin “metoda mesimdhënieje”, e cila u la menjëherë gjatë diskutimit. As nuk konsideruan nevojshmerinë për ta përdorur atë. Në vend të saj ata thanë shumë gjëra kontraktore për këtë metodë, që i bënë diskutimin me shumë argumenta. Ata thanë që dimensionin e metodave të mesimdhënies përfshin përmbajtjen, kontekstin dhe procesin: që mesuesit janë lehtësuesit e diskutimit, lektorët, dhe mentorët: që studentët janë pjesëmarrës dhe degjues: dhe që objektivi i metodës së mesimdhënies është që të ketë një impakt mbi cilësinë e komunikimit në këmblim të informacionit. Ata thanë që metodat e mesimdhënies mund të jenë të orientuara nga studentët ose të orientuara nga pedagogu, që mund të variojnë nga vetëm katedra të një mesimi interaktiv, që mund të përfshijë metoda deduktive ose eksperimentale; që mund të përfshijnë asistentë në mesimdhënie dhe tutorë; që mund të ndryshojnë në varesë të fushës së mesimdhënies; mund të variojnë në sajë të madhësisë së klasës, që mund të kërkojnë facilitete të ndryshme, kohë dhe perkushtim, njohuri nga ana e studentit, që mund të ketë video, materiale online, dhe burime të tjera mediatike; por të gjitha duhen të fokusohen në dënimin e informacionit, sfidimin të studentit, dhe shpërndarjen e mesazhit që mesuesit duan të transmetojnë të studentët. Ata thanë që metodat e mesimdhënies shpesh duhet të kenë rregulla, si psh kodin e veshjes, rregullat e drejtimit, dhe kodin e etikës, që të ketë disiplinë në klasë. Dhe ata thanë se si një mesues vishet dhe pastërtia e klasës janë simbole shumë të rëndësishme që tregojnë se si një student pritet të silllet.

Por përveç gjithë këtyre gjërave, profesorët nuk kaluan shumë kohë duke krahasuar metoda të ndryshme mesimdhënieje me njëri tjetrin, apo të paraqesnin pikat e tyre të forta dhe të dobta, apo të argumentonin pro ose kundër përdorimit të ndonjë prej tyre. Diskutimi i tyre u fokusua kryesisht mbi shqetësime që njerezit kanë në vendet e tyre, studente, profesore, drejtues akademikë, qeveritare dhe punëmarës të ardhshëm, mund të kenë në metodat e mesimdhënies.

Disa nga pedagogët u shqetësuan sepse ata nuk mund të adaptoheshin lehtë me metodat e reja të mesimdhënies. Të tjerë ishin të sigurtë që mund të adaptoheshin shumë kollaj, por gjithsesi ishin të shqetësuar nëse kolegët e tyre do të adaptoheshin në të njëjten mënyrë. Dhe të tjerë thanë që nuk ishin aq shumë të shqetësuar për adaptimin e metodave, sesa për kohën dhe koston e shpenzuar për implementimin e këtyre metodave, mesimi për përdorimin e tyre, koha e harxhuar, mjetet që do nevojiten etj. Profesorët ishin të shqetësuar gjithashtu nëse studentët do ta shfrytëzonin metodën e re për të dalë më mirë pa shumë mund e përpjekje. Disa folën gjatë për efektin e korrupsionit në universitetet e tyre, ku profesorët bënin kurse private dhe merrnin rryshfete për nota me të mira dhe thanë që disa nga metodat e reja do ishin të papërshtatshme të të pavend në kulturën e tyre të mesimdhënies. Të tjerë u merakosën se si studentët do të adaptoheshin me këtë metodë të reja, nëse ata do të mesonin ndonjë gjë, apo nuk ia vlen të investosh. Disa të tjerë u shqetësuan për prinderit e studentëve që të cilët mund të mos e pranonin këto metoda të reja sepse janë mesuar me metodat e vjetra, të cilat funksionin më mirë për ta, apo metodat e reja nuk janë testuar më parë, apo sepse... thjesht sepse. Dhe të gjithë shprehën shqetësimet nëse këto metoda do të përshtateshin apo jo me kërkesat e Sistemit të Bolonjes, edhe pse pjesa më e madhe e tyre u shprehën që nuk ishin shumë të qarta se cilat janë kërkesat specifike të Sistemit të Bolonjes, apo nëse ato kanë të bëjnë apo jo me metodat e mesimdhënies.

Profesorët shprehën shumë shqetësime që njerezit mund të kenë mbi metodat e mesimdhënies. Por kur në i pyetëm ata që të zgjidhnin njërin e cila do ishte me shumë interes për diskutim të hapur, dolem në përfundimin se ato ndaheshin në shtatë kategori të mëdha: Njerezit mund të mos pranojnë metodat e reja prej frikës së ndryshimit, që studentët mund të mos jenë në gjendje të adaptohen me to, që profesorët janë me shumë të interesuar në kërkime.

Ekzistojne shtate grupe te medha shqetesimesh qe u paraqiten ne diskutim:

- Njerezit mund te mos pranojne metadat e reja prej frikes se ndryshimit
- Studentet mund te mos jene ne gjendje te adaptohen me to
- Profesoret jane me shume te interesuar ne kerkime shkencore
- Universitetet e tyre mund te mos kene burimet e nevojshme per te perballuar keto metoda
- Metodot ne vetvete mund te mos jene te pershtatshme per kerkesat e Sistemit te Bolonjes
- Nuk eshte e qarte se si ato do te vleresohen
- Nuk eshte e qarte qe ato do t'i

Pasi profesoret i artikulan keto shtate grupe shqetesimesh, ata vazhduan te zhvillonin mundesi konceptuale per t'i adresuar keto shqetesime. Keto mundesi ndryshonin nga njera tjetra ne shume rruge te ndryshme. Disa nga ata thane qe keto metoda funksiononin shume mire per kedo, qe ne duhet te percaktojme se cfare jane, dhe duhet ti motivojme gjithë mesuesit qe t'i perdorin ato. Te tjeret thane qe nuk ekziston nje metode e vetme qe funksionon per te gjithë, dhe qe duhet te provojme se cila metode pershtat me mire per kete apo ate mesues. Disa supozuan qe studentet ishin autoriteti me i mire qe te vendosin se cila metode eshte me e mire per ta. Te tjeret thane qe ishin mesuesit autoriteti me i mire, sepse ata e dine cfare eshte mire per studentet e tyre. Dhe te tjere thane qe drejtuesit akademike dhe te universiteteve duhet te vendosin per keto metoda. Por disa te tjere hodhen tezen e vleresimit te te ketyre metodave.

KY RAPORT

Faqet ne vijim pershkruajne mundesit konceptuale te diskutueshme qe profesoret zhvilluan. Ata gjithashtu pershkruan idete e tyre se cfare mund te bejme per te implementuar seicilen prej ketyre mundesive, dhe efekin qe ato mund te kene mbi individe te ndryshem, grupe institucione apo shoqeri te gjere. **Ne duam te theksojme qe ky raport nuk detyron adoptimin e ndonjeres prej ketyre mundesive. Ajo ne te kundert pershkruan mundesite qe profesoret menduan se do ishin te dobishme per ti diskutuar**, se bashku me pasojat dhe shqetesimet, vlerat, interesat dhe besimet qe i frymezojne ato. Ka mundesi te ndryshme ne kete raport qe asnje nga pedagoget nuk do i implementonte, por qe ata mendojne qe ishin shume te dobishme per tu bere pjese e ketij diskutimi.

ARSYET TONA PER PREZANTIMIN E KETIJ

MATERIALI jane te ndryshme nga ato qe ju prisni. Reportet e shumta te verprimeve publike rekomandojne qe qeveria duhet te marre masa per zgjidhjen e problemeve. Ato jane shkruar per te tejkaluar opziten dhe per te suportuar veprimet. Ky raport eshte ndryshe dhe supozon qe metodat e mesimdhenies jane nje teme shume e pranueshme per diskutim, por nuk supozon qe te ndermerren veprime per te implementar keto ide. Ne nuk po e prezantojme kete raport duke pritur pasoja per veprimin, apo per ta hapur nje debat se kush eshte me e mira dhe kush jo. Ne e prezantojme ate qe ju te thelloni idete tuaja per qeverisjen e universiteteve dhe rendesine e metodave te mesimdhenies, dhe kjo te nxisi mendime me te mira per mundesi te mundshme veprimi. Duke pershkruar cdo veprim, ne japim shume arsye perse ju mund te mos e pelqeni, apo te pelqeni nje nderveprim te caktuar. Disa veprime mund te jete plotesuese te njera tjetren, disa te tjera jane kundeshuese. Por te gjitha prezantojne nje mundesi zhvillimi dhe eksplorimi te metejshem.

Ne duam te theksojme se cdo mundesi ne raport ka prekur nje fushe te gjere veprimtarie, dhe ne nuk kemi pershkruar cdo kualifikim dhe pritje qe duhet te bejme nese ne i adaptojme dhe implementojne ndonje nga ato. *Ne kete menyre ne duam te ritheksojme se asnje nga mundesite e veprimit ne kete raport nuk eshte absolute, dhe nuk ka vend per kundershime, dhe qe ajo eshte perfekte per tu implementuar.* Duket qarte ne te kundert, qe ne kemi shtjelluar shume mundesi veprimi per cdo pjese te te shqetesimeve qe mund te ngrihen.

Ne gjithashtu duam te theksojme se ne nuk kemi per qellim qe te rekomandojme ndonje nga keto mundesi per tu implementuar. Kjo per arsye se se cdo mundesi ne raport ka prekur nje fushe te gjere veprimtarie, dhe ne nuk kemi pershkruar cdo kualifikim dhe pritje qe duhet te bejme nese ne i adaptojme dhe implementojne ndonje nga ato. *Ne kete menyre ne duam te ritheksojme se asnje nga mundesite e veprimit ne kete raport nuk eshte absolute, dhe nuk ka vend per kundershime, dhe qe ajo eshte perfekte per tu implementuar.* Duket qarte ne te kundert, qe ne kemi shtjelluar shume mundesi veprimi per cdo pjese te te shqetesimeve qe mund te ngrihen. Megjithate ne kemi perfshire ne kete report disa nga mendimet e mesuesve.

Se fundi, ne duam te theksojme qe eshte nje raport special IF, dhe shpjegojme shume arsye pse kjo eshte speciale. Ketu, duke thene qe kjo eshte speciale, nuk po nenkuptojme qe ne kemi futur ndonje atribut special, apo autoritet special ne kete raport, apo kemi perzgjedhur pedagogje speciale per ta bere kete raport. Ky raport quhet special sepse eshte nje raport shume ndryshe nga ato qe IF ne pergjithesi prodhon. Eshte nje raport special kryesisht sepse ka ardhur si rezultat i nje mini projekti te IF. Ndryshe nga projektet e tjera te IF kishin nje kohe shume te kufizuar per ta bere kete projekt, kryesisht sepse profesoret do te ishin ne ShBA vetem per pak muaj, dhe sepse ne kishim shume projekte te tjera qe po zhvillonim ne

kohen kur ata ishin ketu. Eshte gjithashtu nje raport special sepse esthe zhvilluar vetem nga njera ane e monedhes se panelit tone. Ne pergjithesi projektet e IF zhvillohen duke ballafaquar grupe te ndryshme qe kane interes ne nje ceshtje te caktuar. Dhe gjithashtu eshte special sepse diskutimet nuk jane bere vetem nga anetaret e IF por edhe profesoret te cilet po mesonin se si te drejtonin nje diskutim te IF te cilen me vone ata do ta implementonin ne vendet e tyre dhe ne universitetet e tyre. Ne mund te kishim harxhuar shume lehte 3 deri 4 ore per cdo ore diskutimi te bere ne miniprojekt. Dhe ne padyshim mund te kishim arritur edhe rezultate te ndryshme nga keto te paraqiturat nese do te kishim dy panele qe do te drejtoheshin keto diskutime. Si perfundim, eshte nje Raport Special i IF sepse, ndryshe nga fshehtesia e identitetit te pjesetareve te diskutimit sic bejme ne raportet e tjera qe i prodhojne ato, ne kemi publikuar edhe emrat e pjesemarresve me kerkese te tyre. Keto jane arsyet perse ky eshte nje raport special i IF.

Ne nuk besojme se mundesite qe kemi paraqitur ne kete raport jane mundesite e vetme konceptuale qe ju do deshironit te diskutonit. Ka edhe shume mundesi te tjera. Por ne besojme se ato jane provokative dhe ju ngacmojne ju per te krijuar edhe me shume mundesi te cilat nuk jane shkruar ne kete raport. Shpresojme qe ju do mendoni qe ato jane interesante, do i kuptoni ashtu sic kemi dashur ne qe ju t'i kuptoni, dhe qe ato do ju ngacmojne imagjinen qe ju te mendoni per mundesi te tjera veprimi dhe mundesi konceptuale per metodat e mesimdhenies qe do i diskutonit me shoket, fqinjat, dhe qytetaret e tjeret bashkemoshatare qe mund t'ju lidhe dhe puna ne nje shpirt kooperativ, ashtu sic ne i zhvilluam.

Ashtu sic ne i konsiderojme mundesite ne kete raport dhe i diskutojme ato me te tjeret, ju do donit t'i beni vetes tuaj disa pyetje ne fillimi:

- Cilat jane vlerat qe motivojne kryesisht kete mundesi?
- Pse dikush mund t'i kete keto vlera?
- Pse dikush mund t'i kundershotoje keto vlera?
- Pse dikush mund t'i kete keto objektiva?
- Pse dikush mund t'i refuzoje keto objektiva?
- Cfare veprimesh mund te ndermarrim ne per te implementuar ekte mundesi dhe si mund te adaptohemi?
- Cilat jane efektet qe keto veprime mund te kene mbi individet, grupet, institucionet, dhe shoqerine ne gjeresi?
- Si mund te ndikojne te ju personalisht?
- Cilat jane pikat e forta te kesaj mundesie?
- Cilat jane pikat e dobta?
- Kush do te perfitonte nga keto mundesi?
- Cilat jane rruget e tjera qe mund te adaptohen keto mundesi?
- Kush mund te perfitoje me shume duke zgjedhur rruget e tjera?
- Kush do te perfitonte me pak duke zgjedhur mundesite e tjera?
- Cilat veprime mund te ndermarrim ne duke patur parasysh gjendjen aktuale politike?
- Cfare efektesh mund te kene keto veprimi me mbi individet, grupet, institucionet, dhe shoqerine e gjere?
- Sa efikase do te ishte kjo mundesi veprimi ne arriten e perfundimeve per ta adoptuar ate?
- Cfare do te perforconit ju ne kete mundesi?
- Si do ta krahasonit ju kete mundesi me mundesite e tjera te paraqitura ne kete report?

UNIVERSTITET TE CAKTOJNE NDRYSHIMIN

Kjo mundesi do te inkurajonte universitetet per te perdorur fuqine e tyre per te komanduar stafin akademik qe te adaptoje metodat e reje te mesimdhenies. Stafii akademik do te jete i detyruar qe te implementoje cdo metode qe administratoret e universitetit mendojne qe eshte e nevojshme. Per ata qe do refuzojne do te ndermeren masa.

A besoni se nje arsye pse stuentet tane nuk mesojne eshte sespe profesoret e tyre nuk japin mesim? A mendoni se nje arsye per kete eshte se profesoret perdorin metoda te vjetra dhe te pa efektshme qe per studentet e kohes se sotme ato jane thjesht te merzitshme? Dhe a mendoni pse dekanet dhe rektorët nuk mund te implementojne metoda te reja per te vetmen arsye se profesoret jane te vjeter, dhe nuk mesojne dot gjera te reja?

Kjo mundesi vjen nga besimi se nje mesimdhënie e mire vjen nga metoda te mira mesimdhënieje, dhe keto metoda evolujne me kalimin e kohes, dhe kjo duhet te sjelle qe edhe profesoret te evolujne bashke me kohen, dhe te perqafojne metodat e reja te prezantuar nga nje revolucion teknologjik dhe zhvillimi. Por kjo mundesi vjen edhe nga nje justifikim se per te mesuar gjera te reja nevojitet shume energji, shume kohe, dhe shume investime per te trajnuar pedagoget. Ndryshimi eshte nje proces i gjate dhe i dhimbshem dhe shume njerez tremben per ta pranuar dhe per t'u pershtatur me te. Por kjo nuk eshte arsye per ta shmangur ate. Ne te kundert, e ardhmja e universiteteve tona, apo edhe e ardhmja e botes tone, varet ne metodat me te mira te mesimdhënie qe jane te mundshme. Dhe universitetet jane te detyruara qe t'i perqafojne keto ndryshime dhe te detyrojne stafin e tyre qe t'i implementoje keto. Disa here kjo do te thote te cenosh te drejten e pedagogut per te dhene mesim sipas menyres se tij, madje disa here do te thote edhe qe te jesh i detyruar ta flakësh nga puna nese ai nuk e pranon dicka te tille.

Duke u larguar nga liria e profesoreve per te vendosur se cila eshte metoda me e mire per ta, kjo mundesi do i detyroje universitet qe te vendosin per metodat me te mira per profesoret, dhe te heqin nga puna profesoret qe nuk do e pranonin dicka te tille.

Kjo mundesi do te inkurajonte universitetet per te perdorur fuqine e tyre per te komanduar stafin akademik qe te adaptoje metodat e reje te mesimdhenies. Stafii akademik do te jete i detyruar qe te implementoje cdo metode qe administratoret e universitetit mendojne qe eshte e nevojshme. Per ata qe do refuzojne do te ndermeren masa.

Perspektiva te tjera. Por edhe nese ju mendoni se prezantimi i metodave te reja do te ishte shume efikas, ju mendoni se menyra e detyrimit per te bere dicka te tille nuk eshte menyra e duhur. Ju mund te mendoni se ndryshimi eshte nje proces i gjate dhe i mundimshem, por duke e detyruar tjetere qe ta perqafojne kete ndryshim do ta beje ate edhe me te veshtire per tu adaptuar. Ju mund te besoni qe liria akademike do te thote qe profesoret ne pergjithesi te vendosin vete per veten e tyre dhe te vendosin vete nese duan ta pranojne ose jo nje metode te re. Ose mund te mendoni qe ndryshim do te ndodhe, edhe nese ne nuk bejme asgje per te. Ai thjesht ndodh, dhe duke imponuar te tjeret qe ta perqafojne kete ndryshim ne nuk bejme gje tjeter vetem se e ngadalsojme kete proces. Nese ju jeni kunder ketyre gjerave, ju mund te besoni qe esthe me mire qe t'i lini ndryshimet te ndodhin me rrjedhen e kohes, sesa t'i impononi ato.

<p>IMPLEMENTIME TE MUNDSHME</p> <p>Ne mund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ti bejme ato metoda te reja mesimdhenieje te detyrueshme dhe t'i pushojme nga puna gjithë profesoret qe do i kundershtojne • Te shpjegojme perfitimet e metodave te reja dhe te bindim profesoret t'i perdorin, ne vend qe t'i imponojme ata. • T'i ofrojme pedagogete nje shumellojshmeri shperblimesh, nga pushimet, rritje rroge, shperblime, ne menyre qe t'i detyrojme ata te pranojne metodat e reja. • Te ngremë nje komitet te specializuar qe do investigoje dhe te kontrolloje se cili nga pedagoget nuk po i implementon menytrat e reja te mesimdhenies. • Duke i perfshire pjesetarete kademike qe te krijojne metoda te reja, te vendosin standarte, dhe kufij per te perdorur metodat e reja, dhe ndeshkimet e duhura per ata qe nuk i implementojne. • Te krijojmenje gjyq akademik, me staf akademik, qe profesoret qe jane akuzuar per mos perdorimin e metodave te reja te akuzohen dhe te marrin denimin e merituar. 	<p>EFEKTET E MUNDSHME TE KETYRE VEPRIMEVE</p> <p>Keto veprime mund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Te motivojne inovacionin dhe perdorimin e metodave te reja ne universitetet tona, edhe pse disa profesore te mire mund te humbin gjate procesit. • Ndhmon per te minimizuar friken se profesoret mun te mos perdorin metoda te reja, duke i detyruar ne te njejten kohe qe t; i perdorin. • Te bindesh profesoret qe refuzojne keto metoda, qe perdorimi i tyre eshte me mire per ta dhe ata mund te perfitojne. • Lejon anetaret e univesitetit qe te identifikojne metodat e reja dhe te rekomandojne metodat me te mira. • Me e lehte per te profesoret per ti pranuar keto metoda, pasi ata do te ndihen pjese e ketyre metodave sepse kane kontribuar ne to. • Duke i lejuar profesoret qe jane akuzuar se nuk kane implementuar metodat e reja, dhe duke i dhene atyre mundesine qe te mbrohen nga denimet.
<p>Per diskutime te metejshme...</p> <ul style="list-style-type: none"> • A mendoni se njerezit ne pergjithesi jane te friksuar nga ndryshimet? Nese po, pse? • A mendoni se frika nga ndryshimi eshte faktori i vetem qe i ndalon profesoret, studentet, dhe prinderit te pranojne metodat e reja? Nese jo, cfare mund te jene aryet e tjera? • A jeni dakort me idene qe studentet nuk mesojne spese profesoret e tyre vazhdojne te perdorin metodat e vjetra, qe nuk jane efikase, apo mendoni se ky shpjegim eshte thjesht shume i thjeshte? Nese eshte i thjeshte, cfare faktoresh te tjere mund te perfshihen? • A jeni dakort qe heret a vone profesore do i adaptojne metodat e reje, bejme apo jo ne ndonje gje per kete? Nese po, pse? Nese jo, pse? • A mendoni se duke i detyruar profesoret te perdorin metoda te reja, nese ata nuk duan, do t'i cenonte te drejten e tyre akademike? Nese po, pse? Nese jo, pse? • A mendoni se e ardhmja e universiteteve tona, dhe e vendit tone varet shume nga adaptimi i metodave te reja, ashtu sic eshte sugjeruar? Apo mendoni se kjo ide eshte thjesht nje shtyqe per te perqafuar kete mundesi? • A mendoni se profesoret duhet hequr nga puna thjesht sepse ata perdorin metoda te vjetra? Nese po , pse? Nese jo, pse? 	

PYET STUDENTET

Kjo mundesi do te lejoje studentet te percaktojne se cila metode mesimdhenieje do te perdoret nga profesoret e tyre. Do te thote, me specifikisht, te pyeses ata per te vleresuar nje metode, to kritikojne, dhe sugjerojne rruge te mundshme per te permiresuar ato dhe perpjekur per te gjetur metoden me te mire mes alternativave.

A mendoni se profesoret, zyrtaret e shkollave dhe ekspertet e mesimdhenies jane jashte botes se studenteve? A mendoni se ata jane kryesisht te drejtuar per te prezantuar nje metode te re qe eshte me te vertete efektive? Dhe a mendoni se studentet tane jane me te vertete autoriteti me i mire per te vendosur se cila metode mesimdhenieje eshte me e mire per ta?

Kjo mundesi vjen nga besimi mesim i mire vjen nga nje metode e mire mesimdhenieje, dhe arsyeja kryesore se pse studentet nuk dalin mire me mesime eshte sepse profesoret perdorin nje metode te vjeter mesimdhenieje, dhe studentet aktualisht jane ne nje pozicion ku mund te vendosin se cila eshte metoda me e mire per ta. Por kjo mundesi vjen gjithashtu edhe nga nje shqetesim qe profesoret, zyrtaret e shkollave, dhe ekspertet e mesimdhenies shume radhe pyesin studentet se cila eshte metoda me e mire per ta dhe ata radhe marrin parasysh mendimet e studenteve, edhe kur ata pyeten. Eshte gjithashtu e vertete qe studentet kane interes qe te marrin studimin me te mire qe ata mundin te marrin. Metodatat e vleresimit te perdoruar pyesin vetem nese nje student e pelqen nje pedagog apo jo, dhe shume radhe pyesin studentet per metoden e perdorur te mesimdhenies. Ato mund te interpretohen ne shume menyra te mundshme. Por ato me shpesh perdoren per te bere te mundur qe nje fare menyre studentet te heshtin, dhe personeli te justifikohet qe e ka bere nje vleresim te tille, dhe shume radhe, pothuajse fare vleresohet metoda e mesimdhenies. Kjo mundesi do mundohet ta ndryshoje te gjitha kete duke u munduar qe ta vere studentin ne qender te vemendjes, duke marre parasysh edhe mendimet e tij, mbi efektshmerine e metodave te mesimdhenies qe jane perdorur ne nje lende, dhe cila duhet apo nuk duhet perdorur ne nje kurikul.

Formularet e vleresimit per studentet shume shpesh perdoren per te pare nese nje student e pelqen lenden dhe mesuesin e saj. Ato radhe, ose fare, pyesin studentet qe te vleresojne metoden e mesimdhenies dhe llojin e saj te perdorur ne kurs. Ato mund te interpretohen ne shume menyra. Por ne pergjithesi kjo gje perdoret per te heshtur studentet per vendimet qe merren nga stafi pedagogjik, pa marre parasysh mendimet e studenteve.

Perspektiva te tjera. Por edhe nese ju jeni dakort qe ne duhet t'i marrim mendimet e studenteve me seriozisht, ju mund te ndiheni shume skeptike per lejimin e studenteve per te vendosur se cilen metode mesimdhenieje studentet duhet te perdorin. Ju mund te mendoni se studenteve nuk i intereson shume per te vendosur se cilen metode profesoret e tyre duhet te perdorin. Ju mund te mendoni se ne pergjithesi studenteve i intereson me shume nota e tyre, dhe cili profesor apo metode do i jepte atyre noten me te mire me sa me pak mund, pa i kushtuar shume rendesi vleresimit te metodes se perdorur. Ose ju mund te mendoni se profesoret jane zoter te lendeve te tyre dhe e dine shume me mire se studentet se cila metode eshte me e mire per lenden e tyre, dhe per klasen e tyre; qe ata kane me shume eksperience ne perdorimin e metodave te ndryshme te mesimdhenies sesa studentet e tyre; dhe ne per kete arsye duhe t'i hapim krahun dhe t'i lejojme atyre te japin mesim. Por nese ju mendoni te gjitha keto, dhe jeni dakort qe profesoret duhet te vendosin vete se cilen metode te perdorin, ata duhet gjithashtu te vendosin se cila eshte metoda me motivuese dhe me e pershtatshme per kursin dhe studentet e tyre.

IMPLEMENTIME TE MUNDSHME

Ne mund:

- Te japim me shume opsione per studentet, psh, me shume kurse, me shume profesore, me shume vleresime and nje varietetet te madh metodash mesimdheneje ne nje kurs.
- Te organizojme takime per te diskutuar dhe shpjeguar metodat studenteve dhe te marrim mendimet e tyre.
- Te prezantojme nje metodet te re dhe te mbledhim sugjerimet e studenteve per te.
- Ti japim studenteve nje zgjedhje per metoden, dhe ata te zgjedhin me te miren.
- Te pyesim studentet per nje metode mesimdheneje dhe vleresimin e tyre per per kete metode.
- Te leme studentet te disenjojne dhe te evaluaje nje metode.
- Te pyesim studentet per opinionet, por te mendosin ne fund pedagoget se ke metode te perdorin.

EFEKTET E MUNDSHME TE KETYRE VEPRIMEVE

Keto veprime mund:

- T'i japin studenteve me shume liri ne zgjedhje, me shume kontroll ne edukimin e tyre, dhe faktin qe administratoret dhe profesoret t'i marrin mendimet e tyre me seriozisht.
- Te krijojne nje ambjent me menaxhues ne te cilen te shpjegohet se si mund te jete perfituese cdo metode nga studentet.
- Motivojne profesoret te krijojne nje kurrikul me te pasur per lendet e tyre.
- Ndalojne perfituesit duke i dhene fuqi studenteve qe te marrin vendime.
- Te lejojne shumicen e studeteve te vendosin se cila metode mesimdheneje te perdoret, dhe t'i beje ata me te lumtur gjate procesit.
- Te ndihmoje ne vendosmerine e studenteve qe te mendojne ne menyre me efektive dhe objektive.
- Rezultojte ne nje vleresim mesimdheneje me efektiv dhe motivoje profesoret per te permbushur nevojat e studenteve.
- T'i jape studenteve idene qe mendimet e tyre jane te vlefshme dhe ata jane pjese e procesit te vendim marrjes.

Per diskutime te metejshme...

- A mendoni se studentet jane intelektualisht dhe emocionalisht te kualifikuar qe te vleresojne nje metode mesimdheneje? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A jeni dakort me idene qe studentet jane me te vertete autoriteti me i mire persa i perket metodave te mesimdheneje qe te jene me e mira per ta? Nese po, pse? Nese jo, a there kush mendoni se eshte autoriteti me i mire dhe pse?
- A mendoni se nese studenti pelqen apo jo nje kurs ahd e profesorin respektiv ben nje vleresim te keq? Nese jo, pse? Nese po, cilet jane faktoret qe ndikojne?
- A mendoni se vleresimet e profesoreve bejne ate qe duhet te bejne? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se studentet shpesh jane "perfitues" duke kerkuar profesore, lende, dhe metoda qe do i jepnin atyre notat me te mira me perpjekjen me te vogel? Nese po, a mendoni se nuk ka asgje te keqe ne kete?
- A mendoni se profesoret duhet te jene ne gjendje te vendosin se cilet studente duhet te marrin lenden e tyre, dhe cilet jo? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se ka nje metode te vetme mesimdheneje qe do te ishte e pershtatshme per te gjithet studentet? Apo mendoni se studente te ndryshem mesojne ne menyra te ndryshme dhe nuk ka nje metode qe t'i permbushen te gjitha kriteret e studenteve? Argumentoni pergjigjen tuaj.

TE NGREME STATUSIN E MESIMDHENIES

Kjo mundesi do te nevojiste hapa per te vleresuar statusin dhe prestigjin e mesimdhënies, profesoreve dhe profesionin e mesimdhënies, ne te dyja, univesitet dhe shoqeri ne pergjithesi. Ne nje perpjekje per te motivuar profesoret e universiteteve qe te perkushtohen me me shume kohe dhe vemendje mesimdhënies.

A mendoni se pjesa me e madhe e universiteteve vleresojne dhe shperbljene me shume kerkuesit sesa profesoret? A mendoni se shoqeria nuk i vlereson profesoret dhe profesionin e mesimdhënies? Dhe a mendoni se keto jane dy nga arsyet pse profesoret mund te mos i dedikojne kohen dhe energjine e nevojshme qe duhet per te zoteruar metodat te reja?

Kjo mundesi vjen si rrjedhoje e besimit se shoqeria jone dhe universitete ne pergjithesi nuk e vleresojne aq sa duhet statutin e profesorit. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqeria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhënies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhënies. Kjo mundesi mbeshet faktin qe mesimdhënia eshte po aq e rendesishme per nje universitet sa dhe punet kerkimore te universitetit dhe qe shoqeria jone duhet ta vleresojte ate ashtu sic vlereson dhe cdo profesion tjetër. Kjo mundesi mbeshet faktin qe ne duhet t'i japim rendesi mesimdhënies sa cdo profesion tjetër ne shoqerine tone, dhe profesoret duhet kompesuar dhe shperblyer ashtu sic shperblehet cdo profesion tjetër. Kjo mundesi motivon studentet me te mire te universiteteve qe te ndiekin apo te fillojne karieren e tyre ne mesimdhënie, dhe gjithashtu universitet duhet t'i japin atyre shume shperblime qe ata te sistemohen dhe mos e tradhetojne kete fushe. Gjithashtu kjo medote do t'i motivonte profesoret qe te investonin po aq kohe dhemund ne mesimdhënie sa ata investojne ne punet e tyre kerkimore, dhe te perqendrohen me shume ne mesimdhënie dhe ne metodat e reja te mesimdhënies, duke ngritur statusin social te mesimdhënies keshtu qe profesoret te gezojne respekt nga universitetet dhe nga shoqeria ne pergjithesi.

Por larg nga kerkesa e cilesise ne te dyja rastet, mesimdhënie dhe kerkim, dhe larg kerkeses se profesoreve per te ndarre ngarkesen dhe punen nga mesimdhënia dhe kerkimi, kjo mundesi mund t'i motivoje universitetet qe te investojne me shume ne mesimdhënie, dhe te shperbleje punen e tyre. Dhe kjo munde te sjelle qe disa universitete te ndalojne profesoret nga kryerja e kerkimeve, apo ti motivoje ata qe te punojne me shume qe te zhvillojne metoda te reja mesimdhënieje.

Kjo mundesi vjen si pasoje e besimit qe shoqeria dhe universitetet tona ne pergjithesi nuk e vleresojne sa duhet profesionin e mesimdhënies aq sa duhet, dhe nga shqetesimi qe profesoret e universiteteve ne pergjithesi kane shume pak motivim qe te permiresojne metodat e tyre te mesimdhënies.

Prespektiva te tjera. Por edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhënies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Gjithashtu ju mund te besoni edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhënies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Ju mund te besoni se mesimdhënia pa kerkim eshte e verber, dhe kerkimi pa mesimdhënie eshte jo e zgjuar. Dhe ju mund te besoni se cdo universitet qe fokusohet mbi permisimin e metodave te mesimdhënies ne kurriz te puneve kerkimore do ta gjeje veten duke humbur disa nga profesoret me te mire dhe studentet ne universitete te tjera.

IMPLEMENTIME TE MUNDSHME**Ne mund:**

- Te ndajme punen e profesoreve ndermjet kerkimit dhe metodave te mesimdhienies ne cdo departament.
- Te vendoset nje kerkese specifike mbi nivelin arsimor te pedagoqeve dhe ajo te perdoret si nivel i detyrueshem per te filluar pune.
- Te rriten pagat e pedagoqeve ne te njejtin nivel me profesionet e tjera, perderisa paga eshte nje motivim shume i forte qe ata te punojne.
- Te zhvillohet nje sistem vleresimi per mesimdhienien, dhe nje set kerkesash per zhvillimin profesional, qe i jep pike numrit te lendeve qe cdo profesor ka.
- Shperble me cmime kombetare dhe nderkombetare per ekselence ne mesimdhienies, dhe terheqim cmime monetare per te vleresuar ata.
- Te rritet paga e pedagoqeve qe jane te specializuar ne mesimdhenie ne krahasim me ata qe jane specializuar ne kerkim.
- Zvogelimi i sasise se punes ne madhesine e klases se tyre dhe numrit te lendeve qe ata japin per cdo simester.
- Te rritet baza e rroges se pedagoqeve dhe te kete rritje ne detyre ne baze te performances se tyre ne klase.

EFEKTET E MUNDSHME TE KETYRE VEPRIMEVE**Keto veprime mund:**

- Te ndihmoje qe te rritet statusi i mesimdhienies neper universitete
- T'i drejtoje profesoret qe t'i kushtojne me shume rendesi mesimdhienies; qe ta bejne mesimdhienien me te rendesishme per pedagoget e ardhshem.
- Te rrise statusin social te pedagoqeve ne shoqeri; te terheqe me shume dhe njerez me te pergatitur per kete profesion.
- T'i detyroje profesoret qe t'i kushtojne me shume rendesi mesimdhienies, perderisa numri i lendeve qe ata japin do te ulet mjaftueshem dhe t'i leje kohen e duhur atyre.
- Rezultojte qe me shume profesore te jene te shqetesuar me cilesine e mesimdhienies qe ne vetvete do te rrise cilesine.
- Te beje qe gjithnje e me shume profesore te zgjedhin specializim ne mesimdhenie sesa ne kerkim.
- Te permisoje cilesine e mesimdhienies duke i dhene profesoreve kohen e mjaftueshme per t'u pergatitur per klasat e tyre.
- Te rikthjeje interesin e profesoreve duke perdorur metoda qe t'i permiresojne ato.

Per diskutime te metejshme...

- A besoni se shoqeria jone dhe universitetet do e vleresojne mesimdhienien dhe pedagoget asthu sic duhet? Nese po pse? Nese jo, pse?
- Pse mendoni se universitetet nuk i vleresojne pedagoget dhe mesimdhienien aq sa vleresojne punet kerkimore?
- Pse mendoni se shoqeria jone nuk i vlereson profesoret aq sa vlereson edhe eliten tjeter profesionale?
- A mendoni se ne i vleresojme disa punetore me shume sesa te tjeret vetem se ata kane nje page me te larte, apo ata paguajne disa punetore me shume se te tjeret sepse ne e vleresojme me shume punen qe ata bejne?
- A mendoni se duke paguar me shume pedagoget do t'i motivonte ata qe te rrisin statusin e tyre social? Nese po pse, nese jo pse?
- A mendoni se profesoret duhet te paguhen aq sa elitat e tjera te profesionaleve? Nese po pse, nese jo pse?
- A mendoni se nje mesues duhet te vleresohet dhe shperblehet ne baze te numrit te lendeve dhe te studenteve qe ai jep, apo per cilesine e mesimdhienies se tij? Nese eshte per te dyten, si mund ta masim cilesine e mesimdhienies?

TE NGREME FONDE PER EDUKIMIN

Kjo mundesi do te fokusohet mbi zhvillimin dhe implementimin e suksesshem te nje sere aktivitetesh per te ngritur fonde qe jane te nevojshme per te permiresuar metodat e mesimdhenies ne universitetet tona. Ajo do te mund te ngrinte fonde per te paguar me mire profesoret tane, librarite, klasa me te vogla, vende studimi me te kendshme, ndertesa me mire te pajisura, dhe sistemin informativ teknologjik qe jane karakteristikat e nje metode metode mesimdhenieje perfekte ne ditet e sotme.

A besoni se sukcesi i nje sistemi edukativ varet nga cilesia e metodave te mesimdhenies? A mendoni se pedagoge te pergatitur, klasa te vogla, ndertesa te mobiluara mire, biblioteka te mira, dhe teknologji moderne jane karakteristikat e metodave te mira te mesimdhenies ne bote ne ditet e sotme? Dhe a jeni te shqetesuar se universitetet tona jane thjesht shume te varfera, te pa mobiluara, dhe shume te varura nga shteti per te mbeshtetur sistemin modern te mesimdhenies qe jane te nevojshme per edukim cilesor?

Kjo mundesi vjen nga besimi se metodat e sotme te mesimdhenies kane nevojte per materiale te kushtueshme, dhe per nje shqetesim qe shkollat nuk jane ne gjendje t'i paguajne ato. Kjo mundesi do te mundohet qe ne menyre te suksesshme te ngreje nje numer te madhe aktivitetesh, duke perfshire punet vullnetare dhe punet jashte shkollore, per te permiresuar te dyja, metodat e mesimdhenies dhe sistemin e edukimit ne pergjithesi. Parate e mbledhura nga keto aktivite do te perdoren per te investur per klasa me te vogla, ndertesa me bashkekohore, me shume ambjente studimi, pedagoge me te pergatitur, teknologji me te zhvilluar, biblioteka me te mira, dhe bursa per studentet. Do te inkurajonte gjithashtu universitetet qe te krijonin network me te diplomuarit e meparshem, per te vendosur mardhenie me universitetet e tyre, aksionere, dhe per te gjetur dhurues nderkombetare per te rritur te ardhurat e universiteteve. Do te ndihmonte per te gjetur partenere te jashtem apo te brendshem qe do te ndihmonin me mundesi financiare ose jo financiare per te pare jashte games se tyre dhe kapacitetit te tyre. Dhe ne kete menyre do mund qe jo vetem te permiresonte cilesine e mesimdhenies ne cilesine e edukimit, por te siguronte gjithashtu pamvaresi te universiteteve qe do kishin fondet e tyre.

Per keto arsye status quo, kjo mundesi do t'i inkurajonte universitetet qe te benin cdo gje te nevojshme per te rritur fondet e tyre ne menyre te pavarur per te transformuar veten e tyre ne institucione qe mund te ofrojne edukimin me te mire qe tregu i punes kerkon sot.

Kjo mundesi vjen nga besimi se metodat e sotme te mesimdhenies u nevojitet nje infrastrukture e kushtueshme, dhe nje shqetesim qe universitet e sotme nuk mund ta perballojne ate.

Perspektiva te tjera. Por edhe nese ju jeni dakort me kete besim, ju mund te mendoni se rritja e fondeve per nje universitet eshte nje stermundim i paarrishem. Ju mund te mendoni se ashtu sic ne nuk mund te nxjerrim uje nga guri, ashtu edhe nuk mund t'i detyrojme studentet qe te paguajne me shumeper edukimin e tyre sepse thjesht ata nuk kane leke per kete luks. Ju mund te mendoni se do ishte mire qe universitete t'i kishin gjithse keto fasilite dhe teknologji moderne, por gjithashtu mund te mendoni se profesoret kane dhene mesim, dhe studentet kane mesuar me keto kushte per shekuj me rradhe, dhe cdo gje ka funksionuar me se mire. Ose ju thjesht mund te mendoni qe mesimi nuk varet nga metodat e mesimdhenies, dhe keto metoda nuk eshte e nevojshme te jene kaq te kushtueshme, dhe rruget per te rritur fondet do i shperqendronte pedagoget nga mesimdhenia, dhe gjithashtu edhe studentet nga motivimi per te mesuar. Nese ju i mendoni keto gjera, atehere ju mund te besoni edhe se mesuesit dhe studentet duhet te perballen me realitetin dhe t'i kerkojme pedageve dhe studenteve qe te pershtaten me burimet qe ne disponojme, per te qene me kreativ dhe te bejne te pamunduren qe te perdorin ne menyre me te frytshme burimete qe disponojne.

IMPLEMENTIME TE MUNDSHME**Ne mund:**

- Inkurajojme studentet qe te bejne pune vullnetare dhe te punojne per universitetin dhe komunitetin e tyre.
- Inkurajojme studentet qe te organizojne evente per rritjen e fondeve, si lojra, spektakle talentesh etj.
- Te fusim koston e metodave te mesimdhencies ne pagesen e studenteve.
- Te organizojme evente per rritje fondesh per nevoja specifike, si libra, materiale IT, database online, bursa, rimobilim te klasave, etj.
- Te bashkepunojme me korporata, dhurues nderkombetare, dhe organizata qe jane ne gjendje te dhurojne.
- Te futemi ne rrjetin e te diplomuarve dhe t'i ftojme ata qe te investojne per universitetet e tyre.
- Inkurajojme universitetet qe te ndajne praktikat me te mira te IT.
- Te motivojme profesorët qe te bejne me te mire e mundshme me ate qe ata kane.

EFEKTET E MUNDSHME TE KETYRE VEPRIMEVE**Keto veprime mund:**

- T'i japin studenteve eksperience nga realiteti dhe te jene me afer me komunitetin.
- Te kete shume entuziazem dhe force punetere ne keto evente.
- Ti japim studenteve nje edukim me te mire, dhe t'i bejme atyre te ditur se si parate e tyre jane shpenzuar.
- Terheqin investitore per te investuar ne keto institucione dhe te jemi shume transparente se si dhe ku kjo para shpenzohet.
- Te terheqim investitore qe jane ne gjendje te investojne sasi te mjaftueshme per te permiresuar sistemin edukativ ne pergjithesi.
- Forcoje imazhin e universitetit ndermjet te diplomuarve si nje mjet qe terhiqet nga ide kreative.
- Te ruaje para ne database dhe aspekte te tjera te IT
- Nuk do te rriste te ardhurat, por do te ndalonte humbjen e parave.

Per diskutime te metejshme...

- A mendoni se njerezit ne pergjithesi jane te friksuar nga ndryshimet? Nese po, pse?
- A mendoni se frika nga ndryshimi eshte faktori i vetem qe i ndalon profesorët, studentet, dhe prinderit te pranojne metodat e reja? Nese jo, cfare mund te jene aryet e tjera?
- A jeni dakort me idene qe studentet nuk mesojne spese profesorët e tyre vazhdojne te perdorin metodat e vjetra, qe nuk jane efikase, apo mendoni se ky shpjegim eshte thjesht shume i thjeshte? Nese eshte i thjeshte, cfare faktoresh te tjere mund te perfshihen?
- A jeni dakort qe heret a vone profesore do i adaptojne metodat e reje, bejme apo jo ne ndonje gje per kete? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se duke i detyruar profesorët te perdorin metoda te reja, nese ata nuk duan, do t'i cenonte te drejten e tyre akademike? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se e ardhmja e universiteteve tona, dhe e vendit tone varet shume nga adaptimi i metodave te reja, ashtu sic eshte sugjeruar? Apo mendoni se kjo ide eshte thjesht nje shtyese per te perqafuar kete mundesi?
- A mendoni se profesorët duhet hequr nga puna thjesht sepse ata perdorin metoda te vjetra? Nese po, pse? Nese jo, pse?

EKSPERIMENTONI ME SHUME METODA TE NDRYSHME

Kjo mundesi do te inkurajonte profesoret te eksperimentonin me nje variacion me metoda mesimdhenieje te ndryshme dhe te promovonte ato qe do te mendohej se do ishin me efektive. Gjithashtu do te inkurajonte studentet qe te merrnin kursin qe perdor metoden me ata mendojne se eshte me perfituese per ta.

A mendoni se studente te ndryshem kane nevoja te ndryshme dhe nuk ekziston dicka e tille si nje metode qe eshte unikale per te gjithë. A mendoni se pedagogje te pergatitur, klasa te vogla, ndertesa te mobiluara mire, biblioteka te mira, dhe teknologji moderne jane karakteristikat e metodave te mira te mesimdhenies ne bote ne ditet e sotme? Dhe a jeni te shqetesuar se universitetet tona jane thjesht shume te varfëra, te pa mobiluara, dhe shume te varura nga shteti per te mbeshtetur sistemin modern te mesimdhenies qe jane te nevojshme per edukim cilesor?

Kjo mundesi vjen nga besimi se metodat e sotme te mesimdhenies u nevojitet nje infrastrukture e kushtueshme, dhe nje shqetesim qe universitet e sotme nuk mund ta perballojne ate. Kjo mundesi vjen si pasojë e besimit qe shoqëria dhe universitetet tona ne pergjithësi nuk e vleresojne sa duhet profesionin e mesimdhenies aq sa duhet, dhe nga shqetesimi qe profesoret e universiteteve ne pergjithësi kane shume pak motivim qe te permiresojne metodat e tyre te mesimdhenies.

Kjo mundesi vjen si rrjedhojë e besimit se shoqëria jone dhe universitete ne pergjithësi nuk e vleresojne aq sa duhet statutin e profesorit. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqëria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhenies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhenies. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqëria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhenies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhenies. Dhe kjo munde te sjelle qe disa universitete te ndalojne profesoret nga kryerja e kerkimeve, apo ti motivoje ata qe te punojne me shume qe te zhvillojne metoda te reja mesimdhenieje.

Prespektiva te tjera. Por edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhenies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Gjithashtu ju mund te besoni edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhenies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Gjithashtu ju mund te besoni. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqëria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhenies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhenies.

IMPLEMENTIME TE MUNDSHME**Ne mund:**

- Ti bejme ato metoda te reja mesimdhenieje te detyrueshme dhe t'i pushojme nga puna gjithë profesorët që do i kundërshtojnë
- Te shpjegojmë përfitimet e metodave të reja dhe të bindim profesorët t'i përdorin, në vend që t'i imponojmë ata.
- T'i ofrojmë pedagogëve një shumëllojshmeri shpërblimesh, nga pushimet, rritje rroge, shpërblime, në mënyrë që t'i detyrojmë ata të pranojnë metodat e reja.
- Te ngrejmë një komitet të specializuar që do investigojë dhe të kontrollojë se cili nga pedagogët nuk po i implementon mënyrat e reja të mesimdhenies.
- Duke i përfshirë pjesëtarët akademikë që të krijojnë metoda të reja, të vendosin standarte, dhe kufij për të përdorur metodat e reja, dhe ndeshkimet e duhura për ata që nuk i implementojnë.
- Te krijojmë një gjyq akademik, me staf akademik, që profesorët që janë akuzuar për mos përdorimin e metodave të reja të akuzohen dhe të marrin dënimin e merituar.

EFEKTET E MUNDSHME TE KETYRE VEPRIMEVE**Keto veprime mund:**

- Te motivojnë inovacionin dhe përdorimin e metodave të reja në universitetet tona, edhe pse disa profesorë të mirë mund të humbin gjatë procesit.
- Ndhmon për të minimizuar frikën se profesorët mund të mos përdorin metoda të reja, duke i detyruar në të njëjtën kohë që t'i përdorin.
- Te bindësh profesorët që refuzojnë keto metoda, që përdorimi i tyre është me mirë për ta dhe ata mund të përfitojnë.
- Lejon anëtarët e universitetit që të identifikojnë metodat e reja dhe të rekomandojnë metodat me të mira.
- Me e lehtë për të profesorët për të pranuar keto metoda, pasi ata do të ndihen pjesë e këtyre metodave sepse kanë kontribuar në to.
- Duke i lejuar profesorët që janë akuzuar se nuk kanë implementuar metodat e reja, dhe duke i dhënë atyre mundësi që të mbrohen nga dënimet.

Per diskutime te metejshme...

- A mendoni se njëzërit në përgjithësi janë të friksuar nga ndryshimet? Nese po, pse?
- A mendoni se frika nga ndryshimi është faktori i vetëm që i ndalon profesorët, studentët, dhe prinderit të pranojnë metodat e reja? Nese jo, çfarë mund të jenë aryet e tjera?
- A jeni dakort me idenë që studentët nuk mesojnë shpesh profesorët e tyre vazhdojnë të përdorin metodat e vjetra, që nuk janë efikase, apo mendoni se ky shpjegim është thjesht shumë i thjeshtë? Nese është i thjeshtë, çfarë faktorësh të tjerë mund të përfshihen?
- A jeni dakort që heret a vonë profesorë do të adaptojnë metodat e reja, bejme apo jo në ndonjë gjë për këte? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se duke i detyruar profesorët të përdorin metoda të reja, nese ata nuk duan, do t'i cenonte të drejtën e tyre akademike? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se e ardhmja e universiteteve tona, dhe e vendit tonë varet shumë nga adaptimi i metodave të reja, ashtu siç është sugjeruar? Apo mendoni se kjo ide është thjesht një shtypse për të përqaftuar këte mundësi?
- A mendoni se profesorët duhet hequr nga puna thjesht sepse ata përdorin metoda të vjetra? Nese po, pse? Nese jo, pse?

TE PERMIRESOHEN VLERESIMET E MESIMDHENIES

Kjo mundesi do te provonte te permiresonte dizenjimin e vleresimeve te mesimdhënies per te bere ato me objektive dhe me te dobishme per studentet, mesuesit dhe administratoret.

A mendoni se pjesa me e madhe e universiteteve vleresojne dhe shperbljene me shume kerkuesit sesa profesoret? A mendoni se shoqeria nuk i vlereson profesoret dhe profesionin e mesimdhënies? Dhe a mendoni se keto jane dy nga arsyt pse profesoret mund te mos i dedikojne kohen dhe energjine e nevojshme qe duhet per te zoteruar metodat te reja?

Kjo mundesi vjen si rrjedhoje e besimit se shoqeria jone dhe universitete ne pergjithesi nuk e vleresojne aq sa duhet statutin e profesorit. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqeria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhënies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhënies. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqeria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhënies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhënies. Gjithashtu ju mund te besoni. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqeria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhënies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhënies.

Por larg nga kerkesa e cilesise ne te dyja rastet, mesimdhënies dhe kerkim, dhe larg kerkeses se profesoreve per te ndarre ngarkesen dhe punen nga mesimdhënies dhe kerkimi, kjo mundesi mund t'i motivoje universitetet qe te investojne me shume ne mesimdhënies, dhe te shperbleje punen e tyre. Dhe kjo munde te sjelle qe disa universitete te ndalojne profesoret nga kryerja e kerkimeve, apo ti motivoje ata qe te punojne me shume qe te zhvillojne metoda te reja mesimdhënies.

Kjo mundesi vjen nga besimi se metodat e sotme te mesimdhënies u nevojitet nje infrastrukture e kushtueshme, dhe nje shqetesim qe universitet e sotme nuk mund ta perballojne ate. Kjo mundesi vjen si pasoje e besimit qe shoqeria dhe universitetet tona ne pergjithesi nuk e vleresojne sa duhet profesionin e mesimdhënies aq sa duhet, dhe nga shqetesimi qe profesoret e universiteteve ne pergjithesi kane shume pak motivim qe te permiresojne metodat e tyre te mesimdhënies.

Prespektiva te tjera. Por edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhënies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Gjithashtu ju mund te besoni edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhënies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Gjithashtu ju mund te besoni. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqeria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit.

IMPLEMENTIME TE MUNDSHME**Ne mund:**

- Ti bejme ato metoda te reja mesimdhenieje te detyrueshme dhe t'i pushojme nga puna gjithë profesoret qe do i kundershtojne
- Te shpjegojme perfitimet e metodave te reja dhe te bindim profesoret t'i perdorin, ne vend qe t'i imponojme ata.
- T'i ofrojme pedagogeve nje shumellojshmeri shperblimesh, nga pushimet, rritje rroge, shperblime, ne menyre qe t'i detyrojme ata te pranojne metodat e reja.
- Te ngreme nje komitet te specializuar qe do investigoje dhe te kontrolloje se cili nga pedagoget nuk po i implementon menytrat e reja te mesimdhenies.
- Duke i perfshire pjesetarete kademike qe te krijojne metoda te reja, te vendosin standarte, dhe kufij per te perdorur metodat e reja, dhe ndeshkimet e duhura per ata qe nuk i implementojne.
- Te krijojmenje gjyq akademik, me staf akademik, qe profesoret qe jane akuzuar per mos perdorimin e metodave te reja te akuzohen dhe te marrin denimin e merituar.

EFEKTET E MUNDSHME TE KETRE VEPRIMEVE**Keto veprime mund:**

- Te motivojne inovacionin dhe perdorimin e metodave te reja ne universitetet tona, edhe pse disa profesore te mire mund te humbin gjate procesit.
- Ndhmon per te minimizuar friken se profesoret mun te mos perdorin metoda te reja, duke i detyruar ne te njejten kohe qe t; i perdorin.
- Te bindesh profesoret qe refuzojne keto metoda, qe perdorimi i tyre eshte me mire per ta dhe ata mund te perfitojne.
- Lejon anetaret e univesitetit qe te identifikojne metodat e reja dhe te rekomandojne metodat me te mira.
- Me e lehte per te profesoret per ti pranuar keto metoda, pasi ata do te ndihen pjese e ketyre metodave sepse kane kontribuar ne to.
- Duke i lejuar profesoret qe jane akuzuar se nuk kane implementuar metodat e reja, dhe duke i dhene atyre mundesine qe te mbrohen nga denimet.

Per diskutime te metejshme...

- A mendoni se njerezit ne pergjithesi jane te friksuar nga ndryshimet? Nese po, pse?
- A mendoni se frika nga ndryshimi eshte faktori i vetem qe i ndalon profesoret, studentet, dhe prinderit te pranojne metodat e reja? Nese jo, cfare mund te jene aryet e tjera?
- A jeni dakort me idene qe studentet nuk mesojne spese profesoret e tyre vazhdojne te perdorin metodat e vjetra, qe nuk jane efikase, apo mendoni se ky shpjegim eshte thjesht shume i thjeshte? Nese eshte i thjeshte, cfare faktoresh te tjere mund te perfishihen?
- A jeni dakort qe heret a vone profesore do i adaptojne metodat e reje, bejme apo jo ne ndonje gje per kete? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se duke i detyruar profesoret te perdorin metoda te reja, nese ata nuk duan, do t'i cenonte te drejten e tyre akademike? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se e ardhmja e universiteteve tona, dhe e vendit tone varet shume nga adaptimi i metodave te reja, ashtu sic eshte sugjeruar? Apo mendoni se kjo ide eshte thjesht nje shtyqe per te perqafuar kete mundesi?
- A mendoni se profesoret duhet hequr nga puna thjesht sepse ata perdorin metoda te vjetra? Nese po, pse? Nese jo, pse?

TE LEJOJME TREGUN E PUNES TE DREJTOJE RRUGEN

Kjo mundesi do te inkurajonte universitetet dhe profesoret qe te punonin me punemarres kombetar dhe nderkombetare, eksperte, dhe punonjes qeveritare per te zhvilluar metoda mesimdhenieje dhe kurrikula qe do te perputheshin kerkesat e punes globale dhe ato ne te ardhmen.

A jeni te shqetesuar se jane shume te pakta lidhjet me ate qe studentet mesojne ne shkollë dhe njohurite qe ata marrin qe me vone do i nevojiten per te hyre ne tregun e punes? A ju shqeteson fakti nese nje universitet i pergatit studentet ashtu sic duhet per t'u perballur me vone me tregun e punes? Dhe a mendoni se ne mund te ndryshojme kurrikulat e lendeve me metodat e mesimdhenies ne menyre qe studentet te jene gati per tu perballur me tregun e punes?

Kjo mundesi vjen si rrjedhoje e besimit tregu i punes i se ardhmes eshte i parashikueshem, se punemarresit jane ekspert dhe e dine se cfare presin dhe cfare duan nga studentet, dhe sukcesi i nje universiteti varet nga numri i studenteve te tyre qe do te terheqe tregu i punes. Por vjen nga nje shqetesim se kurrikulat tona nuk jane te pergatitura per nevojat aktuale te tregut te punes, dhe universtitet tona nuk e kane mundesine qe t'i pergatisin studentet ashtu si ata e mendojne, dhe se studentet do ta kene te veshtire te gjejne nje pune te mire kur ata te diplomohen. Keto besime dhe shqetesime jane bere shume kerkuese vitet e fundit per shkak te globalizimit, dhe zhvillimi i shpejte i teknologjise e ka bere te pamundur qe universtitete te ecin me hapin e kohes dhe te pershtaten sa me mire nevojave te tregut. Ditet e sotme punemarresit e kane gjithnje e me te thjeshte, qe te kalojne kufijte dhe te gjejne ne vente te tjera studente te cilet jane shume me te pergatitur se studentet vendas, dhe kane perdorur metoda me te zhvilluara, duke i lene ne kete menyre studentet vendas pa pune. Kjo mundesi do te perpiqet t'i ndihmoje studentet qe te pergatiten per tregun e punes konkurrues, per te qene gati qe te intervistohen nga punemarresit vendas, dhe gjithashtu investoret e huaj, dhe te pergatiten metoda mesimdhenieje dhe kurrikula qe do te pershtaten shume me mire me nevojat e tregut te punes, dhe me nje globalizim qe sa vjen e forcohet.

Kjo mundesi vjen nga nje shqetesim qe kurrikulat tona aktuale dhe metodat e mesimdhenies nuk mund te jene te pershtatshme me tregun aktual te punes, se universitetet tona nuk mund t'i pergatisin studentet ashtu sic i kerkon tregu i punes, dhe se studentet nuk do te jene ne gjendje qe te gjejne nje pune te mire pas diplomimit.

Prespektiva te tjera. Por edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhenies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Gjithashtu ju mund te besoni edhe nese ne i ndajme keto besime dhe shqetesime, dhe edhe nese you jeni dakort qe ne duhet te ngreme statusin e mesimdhenies dhe profesoreve, ju mund te mendoni se duke vepruar keshtu, kerkimet e universiteteve mund te neglizhohen, dhe te investohet shume pak per to. Gjithashtu ju mund te besoni. Dhe nga kjo lind shqetesimi se vete profesoret nuk e vleresojne aq sa duhet profesionin dhe nuk i kushtojne kohe dhe energji perpjekjeve per te gjetur dhe implementuar metoda te reja. Edhe pse shoqeria jone eshte e shqetesuar per te ardhmen e femijeve tane, Ata nuk e vleresojne aq sa duhet statusin e profesorit. Edhe pse institucionet investojne ne profesionin e mesimdhenies, shume here, ata vleresohen me shume per punen e tyre kerkimore, sesa per profesionin e mesimdhenies.

IMPLEMENTIME TE MUNDSHME**Ne mund:**

- Te mbikqyrim punemarresit per te pare nevojat e tyre, dhe per te ridizenjuar kurrikulat sipas ketyre nevojave.
- Te krijojme nje panes akademikesh per te bere pune kerkimore per tregun e punes, dhe per nevojat qe mund te kene ne te ardhmen.
- Te organizojme panire pune ku studentet dhe pedagoget mund te mesojne mbi nevojat qe kane punemarresit
- Te organizojme seminare me studente, pedagoge, dhe punemarres
- Te krijojme nje Qender kariere per studentet.
- Te mbikqyrim te diplomuarit per eksperiencat e tyre ne tregun e punes.
- T'i jame me shume kredite studenteve per praktika.
- Te ftojme lektore te ftuar neper klasa qe te japin leksione mbi eksperiencat e tyre.
- Te ndertojme raste studimore te kompanive vendase, ne menyre qe studentet te dine se cfare po ndodh realisht me kompani te caktuara.

EFEKTET E MUNDSHME TE KETYRE VEPRIMEVE**Keto veprime mund:**

- Te sjelle me shume te punesuar dhe me shume vende pune per te diplomuarit, pederisa punemarresit e dine se cfare pune i duhet.
- Te ndihmoje universitetet per te ofruar lende qe do te siguronin punesimin
- Te informoje studentet dhe mesuesit per nevojate e kompanive te ndryshme, keshtu qe t'i ndihmoje profesoret qe te update kurrikulat e tyre.
- Motivoje punemarresit qe te marrin pjese ne dizenjimin e kurrikulave.
- Te informoje studentet mbi nevojat e tregut
- Te japin informacion nga te diplomuarit per tregun e punes.
- Te motivoje studentet qe te bejne praktika ne kompani te ndryshme.
- T'i shnderroje univirsitetet ne trajnues punesimi.
- T'i mesojne studenteve cfare ata duhet te dine qe te zene nje vend pune te mire.
- Te na jape mundesi neve qe te gjykojme me mire se si universiteti permbush nevojat e tregut te punes.

Per diskutime te metejshme...

- A besoni se nevojat e tregut te punes ne te ardhmen jane te parashikueshme? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se punemarresit jane ne pozicionin me te mire per te parashikuar te ardhmen e tregut te punes? Nese po, pse? Nese jo, pse? Dhe nese jo, kush do te ishte ne pozicionin me te mire per te parashikuar nevojat e tregut te punes ne te ardhmen?
- A jeni dakort se vlere e nje sistemi edukimi mund te matete nga aftesia per t'i pergatitur studentet per nevojat e punes ne te ardhmen? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- Nese nuk besoni se vlere e nje sistemi edukativ mund te matet nga aftesia per te pergatitur studentet per tregun e punes ne te ardhmen, atehere si mund te matet?
- A jeni dakort se sistemi jone aktual i edukimit nuk eshte paralel me nevojate e punes? Nese po, pse? Nese jo, pse?
- A mendoni se duhet te kete nje ndryshim midis tranimit per pune, dhe edukimit ne universitet? Nese po, atehere si mendoni se ato mund te ndrsyshojne?
- A do donit te jetonit ne nje shoqeri ku synimii primar i nje universiteti te jete se si t'i pergatise studentet per te gjetur nje pune te mire ne te ardhmen? Nese po, pse? Nese jo, pse?

NE KUNDERSHTIME DHE ZGJEDHJE NDERMJET MUNDESIVE

Ne gjithashtu duam te theksojme se ne nuk kemi per qellim qe te rekomandojme ndonje nga keto mundesi per tu implementuar. Kjo per arsye se se cdo mundesi ne raport ka prekur nje fushe te gjere veprimtarie, dhe ne nuk kemi pershkruar cdo kualifikim dhe pritje qe duhet te bejme nese ne i adaptojmë dhe implementojne ndonje nga ato. *Ne kete menyre ne duam te ritheksojme se asnje nga mundesite e veprimit ne kete raport nuk eshte absolute, dhe nuk ka vend per kundershime, dhe qe ajo eshte perfekte per tu implementuar.* Duket qarte ne te kundert, qe ne kemi shtjelluar shume mundesi veprimi per cdo pjese te te shqetesimeve qe mund te ngrihen. Megjithate ne kemi perfshire ne kete raport disa nga mendimet e mesuesve.

Universitetet caktojne ndryshimin, Pyet Studentet, te ngreme statusin e mesimdhenies, Te eksperimentohen shume metodat te ndryshme dhe Te lejojme tregun e punes te drejtoje rrugen seicila prej tyre i jep pergjigje pyetjes *“Kush e vendos se cilen metode mesimdhenieje duhet te perdorin profesoret tane”*. **Universitetet te caktojne ndryshimin** thote qe rektoret, dekanet, dhe zyrtaret e tjere te universiteteve vendosin per keto ndryshime, dhe ata duhet te heqin nga puna keto qe del kundra metodave te tyre. **Pyet studentet** thote qe studentet duhet te zgjedhin metoden me te mire te mesimdhenies te pershtatshme per ta. Dhe kjo mund te arrihet duke perdorur formulare vleresimi per keto metoda dhe per pedagoget qe i japin ato lende. **Te lejojme tregun e punes te drejtoje rrugen** thote qe ne duhet te degjojme punemarresit e mundshem, organizatat e huaja, kompanite vendase dhe globale qe te pershtatin metodat per vendet e punes qe do nevojiten per te ardhmen. Dhe **Te eksperimentojme me metoda te ndryshme** do te inkurajonte profesoret dhe studentet qe te eksperimentojne me me nje varietet te madh mundesish, per te gjetur metoden me te mire dhe me te pershtatshme per klasat e tyre. Eshte shume e veshtire qe te implementohen te gjitha keto mundesi njeheresh. Duhet qe ju te zgjidhni nje prej tyre.

Se fundi, ne duam te theksojme qe eshte nje raport special IF, dhe shpjegojme shume arsye pse kjo eshte speciale. Ketu, duke thene qe kjo eshte speciale, nuk po nenkuptojme qe ne kemi futur ndonje atribut special, apo autoritet special ne kete raport, apo kemi perzgjedhur pedagogje speciale per ta bere kete raport. Ky raport quhet special sepse eshte nje raport shume ndryshe nga ato qe IF ne pergjithesi prodhon. Eshte nje raport special kryesisht sepse ka ardhur si rezultat i nje mini projekti te IF. Eshte gjithashtu nje raport special sepse esthe zhvilluar vetem nga njera ane e monedhes se panelit tone. Ne pergjithesi projektet e IF zhvillohen duke ballafaquar grupe te ndryshme qe kane interes ne nje ceshtje te caktuar. Dhe gjithashtu eshte special sepse diskutimet nuk jane bere vetem nga anetaret e IF por edhe profesoret te cilet po mesonin se si te drejtonin nje diskutim te IF te cilen me vone ata do ta implementonin ne vendet e tyre dhe ne universitetet e tyre. Ne mund te kishim harxhuar shume lehte 3 deri 4 ore per cdo ore diskutimi te bere ne miniprojekt. Dhe ne padyshim mund te kishim arritur edhe rezultate te ndryshme nga keto te paraqiturat nese do te kishim dy panele qe do te drejtoheshin keto diskutime. Si perfundim, eshte nje Raport Special i IF sepse, ndryshe nga fshehtesia e identitetit te pjesetareve te diskutimit sic bejme ne raportet e tjera qe i prodhojne ato, ne kemi publikuar edhe emrat e pjesemarresve me kerkese te tyre. Keto jane arsyet perse ky eshte nje raport special i IF.

Ne nuk besojme se mundesite qe kemi paraqitur ne kete raport jane mundesite e vetme konceptuale qe ju do deshironit te diskutonit. Ka edhe shume mundesi te tjera. Por ne besojme se ato jane provokative dhe ju ngacmojne ju per te krijuar edhe me shume mundesi te cilat nuk jane shkruar ne kete raport. Shpresojme qe ju do mendoni qe ato jane interesante, do i kuptoni ashtu sic kemi dashur ne qe ju t'i kuptoni, dhe qe ato do ju ngacmojne imagjineten qe ju te mendoni per mundesi te tjera veprimi dhe mundesi konceptuale per metodat e mesimdhenies qe do i diskutonit me shoket, fqinjjet, dhe qytetaret e tjeret bashkemoshatare qe mund t'ju lidhe dhe puna ne nje shpirt kooperativ, ashtu sic ne i zhvilluam.

NJE FTESE E HAPUR PER DISKUTIME DHE NDERVEPRIM

Ne shpresojme qe ju do te perdorni kete raport per te vazhduar me shume me diskutimet te filluara nga paneli jone i diskutimeve.

Ne kemi zhvilluar nje proces diskrimi qytetar qe mund te jete i dobishem per grupe te interesuara ne diskutimin e ideve, te prezantuara ne raportet tona ose te diskutojme interesat e publikut ne pergjithesi. Ne kemi zhvilluar gjithashtu lehtesime dhe liber udhezues diskutimesh per te asistuar ne planifikimin dhe drejtimin e ketyre diskutimeve. Keto materiale dhe gjithashtu kopje te raporteve te tjera te Interactivity Foundation, mund t'i gjeni ne websitin tone (te listuar me poshte). You mund te zoteroni kopje shtese te publikimeve tona (pa kosto) duke na derguar nje kerkese duke treguar shkurtimisht ne cfare jeni te interesuar.

Sic eshte permendur ne lajmerimin tone te copyright ne faqen e pare te ketij raporti, you jeni te lire t'i kopjoni, t'i shperndani, dhe te trasmetoni kopjet per arsye jo komerciale, duke ia atrbuar Interactivity Foundation.

Se fundmi, ne mirepresim komentet, idete, dhe pershtypjet e tjera rreth ketij raporti, mundesite e tij, per kedo publikim tonin, dhe proceset tona te diskutimeve. Ju mund te na kontaktoni ne adresat e meposhtme.

Interactivity Foundation
PO Box 9
Parkersburg, WV 26102-0009

Website: <http://www.interactivityfoundation.org>
Email: if@citynet.net

Faleminderit! Ne jemi ne pritje te nderveprimeve!

Perkthyer nga
Marsel Kalem
Universiteti Ushtarak "Skenderbej"

Tel: +355 69 22 96 057

E-mail: m_kalemi19@yahoo.com

Website:

<http://www.interactivityfoundation.org>